

¡BOMBA!

Para envidia de vecinas,
contamos ya por billón;
récord de recaudación
¡y aún no paga Salinas!

K'uintsil

Edición de fin de semana, del viernes 10 al domingo 12 de agosto de 2025

CAMPECHE · YUCATÁN · QUINTANA ROO · AÑO 11 · NÚMERO 2582 · www.lajornadamaya.mx

Ojéela'an kisaye' tumen ya'ax u boonil, le beetik séeb u satkubáaj ti' ba'ax óotik jaantik; ts'o'okole' kéen u yu'ub sajbe'entsil yanike', ku jóok'sik tu' book ti'al u náachkunsik ba'ax ma' u k'áati'. Ku tukulta'ale' k'aas u lúubul ti' xiiwo'ob tumen ku jaantik u saviail, ku k'askúuntik xiiwo'ob yéetel u yich che'ob.

Ich káastelan t'aane' k'ajóolta'an beey chinche verde, yéetel méek'a'an tumen Pentatomidae baatsil, ts'o'oke' suuk u yantal tu'ux ooxol yéetel húmedo, ichil lu'umo'ob tu'ux ku yila'ale' ti' yaan Área de

Protección de Flora y Fauna "Laguna de Términos", Isla del Carmen.

Kisaye' pixa'an tumen ya'ax yáal, ts'o'oke' le jejeláasila' leti'e' maas nojoch yaan ichil le uláak'o'obo'. Yéetel u chi'e' ku xúuch-poot, tu ya'alaj máax beetik u k'a'aytajilo'ob u múuch'kabil Desarrollo y Medio Ambiente, Jacqueline May Díaz.

Tu tsikbaltaje' waxts'iit u yook, ya'axtak tuláakal, ba'ale' yaan xan cafétako'obi'. Tu poole' yaan ka'ats'iit u baakel. U yiche' ti' yaan tu táan u wiinkilale', ts'o'oke' booxtak.

"Ku p'isik kex óoxp'éel centímetros yéetel jach tu' kéen kiisnako'ob ka ku k'uuxilo'ob".

Jbiólogo Fermín Chaidez Ochoa tu ya'alaje' ku jaantiok u saviail xiiwo'ob, ba'ale' beyxan ku jaantik u yich che'ob yéetel i'inaj. Tumen ku poot yéetel ku xúuche' ku k'askúuntik u chuun che'ob, ku satik u boonil le'ob yéetel ku k'askúuntik u yich che'ob".

Maas suuk u yila'al ja'atskab k'iin yéetel kéen siisak, ba'ale' ku janal xan ti' uláak' súutuko'ob.

KISAY,

KU NÁACHKUNSIK BA'AX ÓOTIK
JAANTIK YÉETEL U TU' BOOK

OOCHEL SUSAN BLAYNEY

ESPECIAL: FAUNA NUESTRA | P. 42 YÉETEL 43